

Lezing Manu Keirse over rouwverwerking "Durf de naam van de overledene uit te spreken"

Nieuwerkerk aan den IJssel – Op uitnodiging van Petra Verschoor van het onlangs gestarte Sereen Uitvaartverzorging sprak de Belgische klinisch psycholoog Prof. Dr. Manu Keirse op 12 april in de bibliotheek. Aan een volle zaal legde hij een aantal zaken rond rouwverwerking uit, waarbij hij putte uit zijn jarenlange ervaring met rouwenden, het door hem gedane onderzoek en de boeken die hij over dit onderwerp geschreven heeft. In de pauze en na afloop signeerde hij zijn boeken. De muziek werd verzorgd door Marcel Luntungan, singer/songwriter bij uitvaarten; Bloomart uit Waddinxveen had een prachtig bloemstuk opgesteld. Alles was tot in de puntjes verzorgd en het personeel van de bibliotheek had overal boeken neergelegd die verband hielden met het thema van deze avond.

Door Marianne Fortuin

Het publiek was muisstil tijdens de lezing. Aan de hand van vele, herkenbare en aansprekende voorbeelden gaf hij aan wat er gebeurt bij verlies en verdriet. Hij benoemde daartoe de vier taken, die bij 'rouw- arbeid' door nabestaanden worden gedaan en gaf bij elk van deze taken advies over hoe te handelen. Hierdoor werd ook duidelijk, dat veel mensen in de omgeving van iemand die rouwt vaak tegen dezelfde vragen aanlopen: wat moet ik zeg-

gen, wat moet ik schrijven en wat moet ik doen. Keirse lichtte de vier taken toe: "De eerste is het onder ogen zien van de werkelijkheid van het verlies. Men neemt de dierbare soms nog waar. Men praat daar niet over, want dan denken de mensen dat je gek bent." De tweede taak is het ervaren van de pijn van het verlies. Keirse: "Antidepressiva zijn voor een psychiatrische ziekte. Ze helpen niet, maar remmen de verwerking van het verdriet af. Iemand leeftijd bij overlijden doet er niet toe, omdat het verlies hetzelfde voelt. Men

kan ook lichamelijk pijn hebben. Boosheid en agressie zijn normale uitingen en ook schuld- en schaamtegevoelens zijn normaal." De derde taak is het zich aanpassen aan de wereld zonder de dierbare. Iedereen doet dat op zijn eigen manier; Keirse noemt dit de vingerafdruk: "We hebben die allemaal, maar elke vingerafdruk is uniek." De vierde taak is het opnieuw leren houden van mensen en van het leven. Uit het betoog van Keirse werd tevens duidelijk, dat rouwverwerking door kinderen voor hem een heel belangrijk onderwerp is. Het belangrijkste advies dat hij gaf was: "Durf de naam van de overledene uit te spreken". Petra Verschoor leerde Keirse kennen tijdens haar opleiding tot uitvaartbegeleider. Ze werkte als juriste, maar koos voor dit beroep: "Ik houd ervan om met mensen te werken en iets voor ze te betekenen." Aan de reacties van het publiek was te merken, dat zij wat dat betreft de daad bij het woord heeft gevoegd.

Keirse: "Iemand's leeftijd bij overlijden doet er niet toe, omdat het verlies hetzelfde voelt."